

Lastensuojelun talouden ohjausryhmän loppuraportin tiivistys 31.3.2026

Keskeinen ohjausryhmässä annettu ohjaus

Talouden hallinta

- Kustannusten kasvun taittaminen välittömästi ja sopeutustoimenpiteiden tuottamien säästöjen toteutuminen vuoden 2025 aikana
- Kuukausittainen ja läpinäkyvä talouden seuranta ja välitön puuttuminen poikkeamiin
- Realistiset, konkreettiset ja euroihin sidotut toimenpiteet, jotka vaikuttavat vuosina 2026-2030

Toiminnan ohjaus ja priorisointi

- Painopisteen siirtäminen varhaiseen tukeen ja peruspalveluihin
- Asiakasohjausryhmien työn vahvistaminen
- Perhehoidon systemaattinen lisääminen
- Sijaishuollon päättäminen ja tuen tarjoaminen kotiin (perheen jälleenyhdistäminen)

Palvelurakenteen uudistus

- Omaa laitoshoidtoa lisätään, jotta ostetun laitoshoidon tarve pienenee
- Laitosmuotoista perhekuntoutusta käytetään vain välttämättömissä tilanteissa
- Palvelut viedään kotiin
- Vaativan laitoshoidon osuus puolittuu ja oma tuotanto profiloituu pitkäaikaisiin, vaativiin sijoituksiin

Keskeinen ohjausryhmässä annettu ohjaus

Toimintakulttuurin muutos ja johtamisen ohjaus

- Sijoitusten vähentäminen, perhehoidon ja kotiutusmahdollisuuksien lisääminen tarkoittaa toimintakulttuurin ja ajattelun muutosta kohti tavoitteellisempaa, tiiviimpää ja rohkeampaa työskentelyä
- Esihenkilötyötä tulee vahvistaa ohjaustyössä, vaikuttavassa ja kustannustietoisessa työskentelyssä
- Päätöksentekoa varten tarvitaan selkeät ja työskentelyä tukevat ohjeet, jotka laadittava

Tiedolla johtaminen ja rakenneuudistuksen tuki

- Johdon työpöytä ja raportointia on kehitettävä siten, että asiakas-, kustannus-, ja suoritetieta on reaaliaikaista ja analysoitua
- Tuotantotapa-analyysit toteutettava ja niitä on käytettävä kilpailutusten ja palvelurakenteen päätösten perustana
- Sopimukset, ostopalveluiden hintakokonaisuudet ja laskutus on käytävä läpi järjestelmällisesti

Yhteistyön vahvistaminen

- Monialainen yhteistyö on välttämätöntä kustannusten hillinnässä
- Varhainen ja ennaltaehkäisevä toiminta sekä perustason yhteistyö on välttämätöntä
- Palveluiden ja taloushallinnon välisen yhteistyön tulee tiivistyä kaikilla toiminnan tasoilla
- Yhteistyöalueen yhteistyötä tulee lisätä mm. vaativan tason kilpailutuksessa, palveluiden määrittelyssä sekä markkinatilanteen ohjauksessa

Sopeuttamistoimenpiteet 2025 koko vastuualueella

LNPS Säästötoimenpiteet 2025	Säästötavoite	Säästetyt eurot	Erotus
A. Lasten, nuorten ja perheiden sote -palveluiden painopistettä siirretään vahvasti varhaiseen tukeen ja peruspalveluihin. B. Lastensuojelun laitoshoidossa lisätään omaa palvelutuotantoa 20 paikkaa (vähennetään laitoshoidon ostopalveluja).			0 €
A. Lasten, nuorten ja perheiden sote -palveluiden painopistettä siirretään vahvasti varhaiseen tukeen ja peruspalveluihin (osuus 300t€)	120,000 €	120,000 €	0 €
B. Lastensuojelun laitoshoidossa lisätään omaa palvelutuotantoa 20 paikkaa (vähennetään laitoshoidon ostopalveluja). (Osuus 450t€)	200,000 €	250,000 €	-50,000 €
Lisätään lastensuojelun perhehoitoa	200,000 €	200,000 €	0 €
Lastensuojelulaitosten kotiinviätävää avotyötä lisätään	800,000 €	550,000 €	250,000 €
Uudistetaan lastensuojelun jälkihuollon tuetun asumisen palvelua 10 nuorelle / vuosi, vähentäen ostopalvelun tarvetta sekä harkinnanvaraisen jälkihuollon tarvetta.	430,000 €	467,000 €	-37,000 €
Lastensuojelun asiakasohjausryhmän käyttöönotto ja ostojen arviointi (perhekuntoutusten ja sijoitusten arviointi)	500,000 €	300,000 €	200,000 €
Lastensuojelun avo- ja jälkihuollon sekä varhaisen tuen asiakaspalveluiden ostojen arviointi	200,000 €	165,000 €	35,000 €
Lakisääteiset asiakasmitoitukset ja palveluiden määräajat toteutuvat lastensuojelun avo- ja sijaishuollossa sekä varhaisen tuen lapsiperhepalveluissa.	300,000 €	100,000 €	200,000 €
Neuvolan sijaismäärärahojen vähentäminen ja lastenvalvojan viran täyttämättä jättäminen	480,000 €	480,000 €	0 €
Opiskeluhuollon ostopalvelukulujen vähentäminen	530,000 €	530,000 €	0 €
Palvelusetelimäärärahan supistaminen	300,000 €	300,000 €	0 €
Keskitettyjen palveluiden koordinaattorin paikan täyttämättä jättäminen	60,000 €	60,000 €	0 €
Lasten, nuorten ja perheiden sote-palvelut ja aikuisten sosiaalipalvelut, Muiden palveluiden ostojen supistaminen	340,000 €	340,000 €	0 €
Sosiaalihuoltolain mukaisten ostopalveluiden vähentäminen.	2,300,000 €	2,891,000 €	-591,000 €
Sosiaali- ja kriisipäivystyksen sijaisten käytön minimointi	20,000 €	20,000 €	0 €
LISÄTOIMENPIDE: Yhden oman nuorisokodin vastaanotto- ja arviointiosaston profilointi vaativan tason yksiköksi. Tavoiteltu vaikutus 450 t€	0 €	0 €	0 €
LISÄTOIMENPIDE: Painopisteen kääntäminen varhaisempaan vaiheeseen ja avohuollon sijoitusten lyheneminen. Lastensuojelun avohuollon sijoitusten prosessin tehostaminen ja keston lyhentäminen 50% nykyisestä. Tavoiteltu vaikutus 250 t€.	120,000 €	120,000 €	0 €
LISÄTOIMENPIDE (neljännesvuosi): Huostaanottojen purkuprosessin kehittäminen. Tavoiteltu vaikutus 1 200 t€	240,000 €	310,000 €	-70,000 €
LISÄTOIMENPIDE (neljännesvuosi): Lastensuojelun avohuollon sijoitusten prosessin tehostaminen ja keston lyhentäminen 50% nykyisestä.	80,000 €	0 €	80,000 €
Yhteensä	7,220,000 €	7,203,000 €	17,000 €

Toimenpiteet, joilla on ollut vaikutusta kustannuksia vähentävästi vuoden 2025 aikana

- **Oman laitoshoidon lisääminen (Pikkumetsä ja Haapaniemi)**
  - Oman toiminnan kustannukset ovat merkittävästi edullisemmat kuin ostettujen laitospalveluiden
  - Pikkumetsän säästötoteuma yhteensä 3-12/2025 **0,2 M €**
  - Haapaniemen säästötoteuma **0,05 M €** Haapaniemen toiminnan käynnistyminen viivästynyt, mikä on vähentänyt säästöä
  - Omissa laitoksissa toteutetut sijaishuollon jaksot ovat huomattavasti lyhyempiä ja lapset kotiutuvat nopeammin
  - Omien laitoshoidon vrk osuus oli 25 % kaikesta laitoshoidosta (omass palvelussa 23 000 hvrk, ostetussa 88000hvrk)
- **Perhehoidon lisääminen**
  - Perhehoidon kustannus on selvästi laitoshoidoa alempi
  - Perhehoidon osuus on noussut, mutta taloudellinen vaikutus on vielä pieni
  - Säästötoteuma verrattuna perustason laitoshoidon **-241500 € / koko vuosi**
  - Suuria haasteita vielä perhehoidon riittävydessä erityistä tukea tarvitseville lapsille sekä toimintakulttuurin muuttamisessa
  - 52,4% sijaishuollon lapsista perhehoidossa
  - avohuollossa 32% lapsista sijoitettuna perhehoitoon (esim. 09/25:19%) --> osuus kasvanut 35 % yht. 45 %
  - Yli 12-vuotiaiden perhehoidon kehittäminen aloitettu

Toimenpiteet, joilla on ollut vaikutusta kustannuksiin vähentävästi vuoden 2025 aikana

- **Painopisteen siirtäminen varhaiseen tukeen ja peruspalveluihin**
  - Henkilöresurssin käyttö ja ohjaus
  - Varhaisen tuen ja kotiin vietäviin palveluihin resurssien siirtäminen lastensuojelusta ja alueellisen perhekeskustoiminnan monipuolistaminen
- **Avohuollon sijoitusten lyhentäminen**
  - Ostopalveluissa sijoitusten kestoja on saatu lyhennettyä, sijoituksen kesto lyhentynyt 5,5 kk --> 3,4 kk
  - Pikkumetsän kotiutumisaste 60-70%, mikä vähentää kustannuksia
- **Asiakasohjausryhmien perustaminen**
  - Ostettujen vuorokausien keskihintaan on pystytty vaikuttamaan ja vuorokausihintaa on saatu laskettua 30 €/vrk
  - **Säästötoteuma yht. 300 t e.** Hoitovuorokauden mediaanihintaa laskenut hinnankorotuksista huolimatta
  - Ohjausryhmillä on saatu aikaisiksi kustannustehokkaampia ratkaisuja, oman toiminnan vahvistamista
  - Säästötavoitteeseen ei ole vielä päästy, myös tässä toimintakulttuurin muutos vie aikaa
- **Jälkihuollon tuetun asumisen siirtäminen omaan palvelutuotantoon**
  - Ostopalveluista luovuttu asteittain. Omassa toiminnassa ollut 24 nuorta. **Säästötoteuma yht. 470 000 e**

Talouden tehostettu tuki

- Controller -työtä on kohdistettu tarkastelujakson aikana Lasten, nuorten ja perheiden palveluihin 0,5htv resurssilla sekä laskentapäällikön tehostetulla tuella controllereille.
- Controller -työpanosta on suunnattu/kohdistettu tuotantotapa-analyyseihin sekä erillisiin laskentoihin (mm. Lapsibudjetoinnin - työskentelyyn ja raportoinnin PowerBi-ratkaisun teknisiin tehtäviin). Lisäksi on tehty yksikkökustannuslaskennan kuukausiseurantapohja
- Palveluluokkakohtaisia tarkasteluja on tehty ja niiden kautta on löydetty ja oikaistu poikkeamia kuluvan vuoden talouden toteumasta
- Vuoden 2026 alusta alkaen on perustettu hyvinvointialueen uusi raportointi- ja analytiikkayksikkö, jossa controller -työ sekä tietotuotanto ja data-analytiikkapalvelut tehostuvat ja yhdistyvät. Yksikköön lisätään 2 data-analyttikko -työpanosta, joiden avulla ja yhteistyössä controller -työn kanssa kohdistuu vastuualueelle yhä enemmän tukipalvelutyöpanosta.
- Talouden ja toiminnan datan yhteensovittaminen tehostuu käyttöön otettavan FOKUS-toimintamallin kautta ja lisäksi johdon työpöydän näkymiin saadaan yhteistyössä tuotua yhä enemmän dataa ja sitä kautta uusia mittareita ja seurattavia kohteita. Power Bi-sovelluksen käyttöönotto mahdollistaa jatkossa palvelutarpeen ja kustannusten ennakkoinnin kuukausitasolla aikaisempaa paremmin ja järjestelmästä pystytään seuraamaan säästötoimenpiteiden toteutumista aiempaa paremmin
- Asiakastietojärjestelmäpäivityksen myötä raportointi sujuvoitunee ja vähentänee manuaalisen työn tarvetta sekä palveluissa että tukipalveluissa.
- Johtamisen tietopohjan kehittämistä, hankintaa ja sopimusvalvontaa jatketaan talouden ja toiminnan yhteensovittamista ennakoivasti ja talousarviosuunnittelua tukevasti
- Mittarointia kehitetään edelleen siten, että tietopohja on ajantasaista, järjestelmistä suoraan nousevaa ja järjestelmissä välittömästi käytettävissä (pois erillisistä excel-taulukoista)

Keskitetty palveluohjaus - tavoite ja perusajatus

- Yhteisen asiakas- ja palveluohjauksen toimintamallin tavoitteena on luoda **yksi selkeä, monikanavainen sisääntuloväylä** lasten, nuorten ja perheiden palveluihin. Aikuisten sosiaalipalvelut mukaan portaittain.
- Alkaen 1.4.2026
- Toimintamalli varmistaa, että asiakas saa oikea-aikaista tukea, oikean tasoisen arvion ja ohjautuu sujuvasti tarkoituksenmukaisiin palveluihin oikealle työntekijälle – riippumatta siitä, mistä kanavasta yhteydenotto tapahtuu
- Keskeistä on:
  - asiakaslähtöisyys ja matala kynnys
  - varhainen tuki ja ennaltaehkäisy
  - sote-yhteinen arviointi ja koordinaatio
  - digialustan ja digipolkujen systemaattinen hyödyntäminen

Yhdennetyin sosiaalityön mallin käyttöönotto

- Muutos voimaan 1.10.2026 alkaen
  - Ajoittuu palkkarakenneuudistuksen yhteyteen, jolla saadaan säästöä
- Lastensuojelun avohuollon ja perhesosiaalityön sosiaalityön yhdistäminen
- Lisäksi otetaan käyttöön yhdennetty perhetyön malli 1.10.2026
- Korostaa perheen saaman tuen jatkuvuutta ja palvelukatkosten ehkäisemistä, vähentää työntekijävaihdoksia
- Sosiaalihuoltolain palvelu-uudistus 2027 taustalla, nyt toteutettava muutos on palvelu-uudistuksen mukainen
- Tavoitteena perhesosiaalityön ja lastensuojelutyön suhdeperusteisuuden vahvistaminen, organisaation pirstoutumisen vähentäminen ja asiakassiirtojen vähentäminen
- Tavoitteena on, että palveluihin pääsee jatkossa mahdollisimman sujuvasti
- Tavoite: sosiaalityön palveluprosessien sujuvoittaminen ja tuen/hoidon jatkuvuuden turvaaminen

Toiminnan sopeuttaminen 2026

Toimenpide	Säästö
Perheenyhdistämistyöskentelyn kehittäminen ja huostaanottojen purkaminen: huostaanotettujen lasten kokonaismäärä vähenee 37 lapsella	1,214 M€
Varhaisen tuen sosiaalihuollon lapsiperhepalveluihin siirretään lastensuojelun palveluista kolme vakanssia, vähentäen 200 uutta lastensuojelun avohuollon asiakasta	500 000€
Tuetut ja valvotut tapaamiset ostopalveluna. Uusi kilpailutus voimaan 2026, oman tuotannon osuuden kasvattaminen.	50 000€
Perhehoidon osuuden kasvattaminen kaikista sijoitusmuodoista yli 60 %:n osuudeksi.	300 000€
Lastensuojelun laitoshoidossa lisätään omaa toimintaa 7000 vrk ja vähennetään ostopalvelun käyttöä Lastensuojelun laitoshoidon ostopalvelu <70 % ja oma toiminta >30 % kaikesta laitoshoidon palveluntuotannosta.	1,44M€
Vaativan tason laitoshoidon ostopalvelusopimus alkaen 1.1.2026 (YTA-hankinta), hinnanmuutokset	500 000€
Adoptioneuvonnan järjestämistavan muutokset tuotantotapa-analyysin mukaisesti	40 000€
Sijoituksia ehkäisevän lääkäriyömallin käyttöönotto yhteistyössä lasten ja Nuorten mtp-palveluiden kanssa, tehotimien käynnistäminen	250 000€